

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Tdo/5/2021                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 4217010863                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 04.03.2021                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Peter Hatala             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2021:4217010863.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Q. B. C. Y. Q. K. L., pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 4. februára 2021 v Bratislave dovolanie obvineného Q. B., podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Zuzany Smatanovej, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2018, sp. zn. 1To/81/2018, a takto

### rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. B. sa o d m i e t a.

### Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 10. apríla 2018, sp. zn. 3T/102/2017 bol obvinený Q.R. B. uznaný za vinného zo zločinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

dňa 6. júna 2017 v čase okolo 18.00 hod. v N. na A. L. Č.. XXX/XX neoprávnene vošiel cez neuzamknutú bránu do dvora rodinného domu, kde napriek opakovaným výzvam tam bývajúcej poškodenej V. D., nar. XX. P. XXXX zotrval, pričom majúci vedomosť o jej skutočnom veku, chytil zlatú retiazku, ktorú mala na krku, strhol ju a z dvora odišiel, čím jej spôsobil škodu vo výške 100,- eur a takto konal napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu Komárno z 28. marca 2002, sp. zn. 1T/22/2002 právoplatne uznaný vinným z trestného činu lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov a šiestich mesiacov, ktorý vykonal.

Za to bol obvinenému Q. B. podľa § 212 ods. 4 Tr. zák. za použitia § 41 ods. 1, § 38 ods. 5 Tr. zák., pri zistení priťažujúcich okolností podľa § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní šesť rokov a šesť mesiacov, na ktorého výkon bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.

zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) bola obvinenému Q.Ú. B. uložená povinnosť titulom náhrady škody zaplatiť poškodenej V. D., nar. XX. P. XXXX, trvale bytom N., A. Č.. XXX/XX sumu 100,- eur a podľa § 288 ods. 2 Tr. por. bola poškodená so zvyškom jej nároku odkázaná na civilný proces.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal obvinený v zákonnej lehote odvolanie (doručené prvostupňovému súdu 26. júna 2018, č. l. 111 spisu), ktoré následne na základe výzvy okresného súdu z 10. júla 2018 odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Tibora Šuláka písomným podaním, doručeným prvostupňovému súdu 23. júla 2018 (č. l. 120 - 121 spisu).

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní obvineného rozhodol na verejnom zasadnutí rozsudkom z 22. októbra 2018, sp. zn. 1To/81/2018 takým spôsobom, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Dňa 1. februára 2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2018, sp. zn. 1To/81/2018, spísané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Zuzany Smatanovej (doručené prvostupňovému súdu 13. októbra 2020, č. l. 182 - 184 spisu). Ako dovolacie dôvody pritom obvinený označil dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Zásadné porušenie práva na obhajobu videl obvinený v tom, že ako psychiatrický pacient nie je schopný vnímať podstatu a zmysel trestného konania a v nadväznosti na uvedené sa náležite obhajovať, čím bolo porušené jeho právo podľa § 37 ods. 2 Tr. por. Namietal tú skutočnosť, že v priebehu trestného stíhania nedošlo k vyšetreniu jeho duševného stavu, a to napriek skutočnosti, že čin spáchal pod vplyvom alkoholu, v afekte a dlhodobo je liečený na psychiatrii. Zároveň poukázal na skutočnosť, že v odvolacom konaní pred krajským súdom žiadal o vyšetrenie duševného stavu, pričom krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia k tomuto návrhu nevyjadril. Na preukázanie svojich tvrdení spolu s dovolaním predložil lekárske správy od ošetrojúceho všeobecného lekára MUDr. M..

Obvinený zároveň namietal nepresné znenie skutkovej vety rozsudku okresného súdu, v ktorej nie je uvedené, za akým účelom išiel na dvor poškodenej (za účelom, aby mu naliala víno a nie za účelom okradnúť ju), pričom k náprave spočívajúcej v spresnení formulácie účelu nedošlo ani v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

V rámci ďalšej argumentácie obvinený uviedol, že považuje za nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku podľa § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák., poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 117/2014. Zdôraznil, že pre naplnenie namietaného kvalifikačného znaku nepostačuje objektívny (i v danej veci preukázaný) fakt, že poškodenou je osoba vyššieho veku a nepostačuje ani samotná vedomosť páchatel'a o tomto veku, keďže v zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák. musí páchatel' túto okolnosť spájať s eventuálne menším odporom alebo slabšou odvetou, pričom takáto subjektívna súvislosť nebola v prejednávanej veci preukázaná.

Obvinený uviedol, že hoci v čase spáchania skutku mal vedomosť o tom, že poškodená je osobou vyššieho veku, jeho úmysel, s ktorým išiel do jej dvora bol vypýtať si víno, pričom retiazku jej strhol až po tom, ako mu odmietla toto naliať.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 368 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2018, sp. zn. 1To/81/2018 bol porušený zákon v

ustanovení § 319 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanovení § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák., a to v neprospech obvineného Q.R. B., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2018, sp. zn. 1To/81/2018 a rozsudok Okresného súdu Komárno z 10. apríla 2018, sp. zn. 3T/102/2017 vo výroku o treste a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Komárno (ďalej len „prokurátor“) podaním zo 4. novembra 2020 (č. l. 190 - 191 spisu), v ktorom vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., týkajúcemu sa namietaného hodnotenia dôkazov spočívajúceho v nevykonaní znaleckého dokazovania ohľadom duševného zdravia odsúdeného uviedol, že v tomto rozsahu považuje dovolanie za neprípustné. Zdôraznil, že z obsahu trestného spisu nevyplyva existencia pochybností o pričetnosti obvineného, pričom v zmysle § 148 ods. 1 Tr. por. sa takéto znalecké dokazovanie nevykonáva len na základe neodôvodnenej žiadosti obvineného.

Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., namietanému z hľadiska údajného nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku aj podľa § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák., prokurátor uviedol, že vedomosť obvineného, že poškodená je osobou vyššieho veku je potvrdená aj v samotnom dovolaní, pričom tvrdenia o tom, že si ju obvinený vopred nevybral ako obeť, označil za účelové. Poukázal na skutočnosť, že z obsahu spisu vyplýva, že obvinený sa s poškodenou poznal roky a preto musel byť minimálne uzrozumený s tým, že sa takáto osoba nebude vedieť brániť alebo ho prenasledovať.

V záverečnej časti vyjadrenia prokurátor na podporu svojej argumentácie poukázal na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu vzťahujúcu sa k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Tr. por. (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 57/2007, stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011, rozhodnutie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2008, sp. zn. 3 Tdo 24/2008, ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 21/2010).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného Q. B. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná

inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa s konkrétnymi uplatnenými námietkami obvineného sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovoláciu argumentáciu obvineného, nosný pilier námietok, ktoré boli obvineným podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nevykonania znaleckého dokazovania ohľadom duševného stavu obvineného. Obvinený v tejto súvislosti namietal, že v priebehu trestného stíhania nedošlo k vyšetreniu jeho duševného stavu, hoci jeho realizáciu v odvolacom konaní výslovne požadoval. Zásadné porušenie práva na obhajobu vidí obvinený v tom, že napriek skutočnosti, že nebol v konaní schopný sa náležite obhajovať, nebol zastúpený obhajcom, čím bolo porušené jeho právo podľa § 37 ods. 2 Tr. por.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Vo všeobecnej rovine právna úprava dovolania výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam súdov, čo znamená, že v dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutkového stavu, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania, ako ani posudzovať správnosť, resp. celkovo spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili (a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu). Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej

povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní neprichádza do úvahy (uvedené neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (namietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

Hneď na úvod je potrebné konštatovať, že z obsahu dovolania jednoznačne vyplýva, že obvinený v rámci svojej argumentácie spochybňuje zistenia o jeho duševnom stave, ktoré však bezpochyby predstavujú zistenia skutkové, ktoré nie je možné v dovolacom konaní namietať [§ 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por.].

Dovolací súd rešpektujúc vyššie špecifikované „mantinely“ svojej prieskumnej právomoci v súvislosti s uplatnenou dovolacou argumentáciou obvineného uvádza, že z obsahu spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že obvinený tak v priebehu prípravného konania, rovnako ako ani konania pred súdom prvého stupňa nijakým spôsobom nespochybňoval svoj duševný stav v čase spáchania skutku. Tento prvýkrát namietať až v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, spísanom prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Tibora Šuláka (č. l. 120 - 121 spisu), v ktorom obvinený poukázal na skutočnosť, že skutok spáchal pod vplyvom alkoholu, čo podľa jeho názoru odôvodňovalo potrebu skúmania jeho duševného stavu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu. Zároveň je však potrebné poukázať na tú skutočnosť, že zo zápisnice z verejného zasadnutia krajského súdu konaného 22. októbra 2018 vyplýva, že obvinený sa k spáchaniu skutku, ktorý mu je kladený za vinu, priznal, pričom obvinený ako ani jeho obhajca na verejnom zasadnutí neuplatnili návrh na doplnenie dokazovania pribratím znalca za účelom vyšetrenia duševného stavu obvineného.

Najvyšší súd v tejto súvislosti zároveň zdôrazňuje, že k nariadeniu vyšetrenia duševného stavu obvineného v zmysle § 148 ods. 1 Tr. por. súd pristúpi v prípade zistenia relevantných skutočností odôvodňujúcich vznik pochybností o príčetnosti obvineného (ktoré však v danom prípade z obsahu spisového materiálu nevyplývajú) a nie na základe ničím neodôvodnenej žiadosti obvineného.

S poukazom na námietku obvineného uplatnenú v podanom dovolaní, ktorou namietať porušenie jeho práva na obhajobu tým, že nebol zastúpený obhajcom v zmysle § 37 ods. 2 Tr. por., hoci nebol podľa jeho názoru spôsobilý sa v konaní sám náležite obhajovať najvyšší súd uvádza, že v prípade inštitútu povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 2 Tr. por. je povinnosť zastúpenia obvineného obhajcom previazaná, resp. podmienená záverom súdu a v rámci prípravného konania orgánov činných v trestnom konaní o nevyhnutnosti takéhoto zastúpenia, a to predovšetkým z dôvodu existencie pochybností o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať, ku ktorému záveru však orgány činné v trestnom konaní a súd v danom prípade nedospeli.

V kontexte jednotlivých okolností daného prípadu posudzovaných samostatne, ako aj vo vzájomných súvislostiach (obvinený v priebehu prípravného konania, ako ani konania pred okresným súdom nijakým spôsobom nenamietal svoj duševný stav, pričom z obsahu spisového materiálu nevyplývajú skutočnosti, ktoré by zakladali dôvodné pochybnosti o duševnom zdraví obvineného, ktorý tento spochybnil až v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, zároveň zo zápisnice o verejnom zasadnutí krajského súdu z 22. októbra 2018 vyplýva, že po tom, ako sa obvinený priznal k spáchaniu skutku, obhajca obvineného, rovnako ani obvinený neuplatnili žiadne konkrétne návrhy na doplnenie dokazovania smerujúce k skúmaniu duševného stavu obvineného) možno konštatovať, že tieto nasvedčujú účelovosti uplatnenej námietky, ktorá bola pravdepodobne dodatočne umelo vykonštruovaná v snahe docieľiť zmenu odsudzujúceho rozsudku v prospech obvineného.

Z uvedeného dôvodu najvyšší súd dospel k záveru, že vyššie špecifikovaná námietka obvineného

smerujúca k spochybneniu správnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorí sa podľa názoru obvineného dostatočným spôsobom nezaoberali otázkou skúmania jeho duševného stavu, v dôsledku čoho malo údajne dôjsť k porušeniu práva obvineného na obhajobu, keďže nebol v konaní v súlade s § 37 ods. 2 Tr. por. zastúpený obhajcom, nenapĺňa žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

V rámci ďalšieho okruhu dovolacej argumentácie obvinený namietal, že v prejednávanej veci došlo k nesprávnej právnej kvalifikácii jeho konania ako trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. Obvinený v predmetnom kontexte namietal, že spáchanie trestného činu na chránenej osobe, resp. odôvodnenosť aplikácie okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. nemožno vyvodzovať iba zo samotného veku poškodenej osoby v čase spáchania činu, ale je potrebné, aby k tomuto pristúpila subjektívna súvislosť, a teda, že páchatel túto okolnosť (vek) spája s eventuálne menším odporom alebo slabšou odvetou tejto osoby.

V predmetnej súvislosti najvyšší súd uvádza, že námietku, ktorá svojim vecným obsahom smeruje k spochybneniu správnosti právnej kvalifikácie zisteného skutku je potrebné vecne podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vo všeobecnosti vo vzťahu k samotnému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Zo znenia predmetného dovolacieho dôvodu, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojínštancné. Dovolací súd je tak viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Ako už bolo vyššie uvedené, obvinený odôvodnil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. práve nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák., argumentujúc, že v prejednávanej veci nebola preukázaná subjektívna súvislosť vyžadovaná v zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák., a to, že obvinený popri vedomosti o tom, že poškodená je osobou vyššieho veku, zároveň túto okolnosť subjektívne spájal

s menším odporom zo strany poškodenej.

Najvyšší súd sa stotožňuje s tvrdením obvineného, že naplnenie kvalifikačného znaku spáchanie činu na chránenej osobe podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. nemožno vyvodzovať iba zo samotného veku poškodenej osoby v čase spáchania skutku, ale v kontexte § 139 ods. 2 Tr. zák. je potrebné, aby bol trestný čin spáchaný práve v súvislosti s vekom chránenej osoby, t. j. aby motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil vôľovú zložku (rozhodnutie páchatela, smerujúce k spáchaniu trestného činu) bol práve vek dotknutej osoby.

Podľa § 212 ods. 2 písm. c) Tr. zák. kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a čin spácha na veci, ktorú má iný pri sebe, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák. odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 <.> alebo 2 na chránenej osobe.

Podľa § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. chránenou osobou sa rozumie osoba vyššieho veku.

Podľa § 139 ods. 2 Tr. zák. ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby.

Podľa § 127 ods. 3 Tr. zák. osobou vyššieho veku sa na účely tohto zákona rozumie osoba staršia ako šesťdesiat rokov.

Vo vzťahu k preskúmvanej veci je potrebné uviesť, že vedomosť obvineného o vyššom veku poškodenej je nespochybniteľná a vyplýva aj zo samotných vyjadrení obvineného. Uvedená skutočnosť o vedomosti obvineného o skutočnom veku poškodenej je zrejماً aj z formulácie skutkovej vety výrokovej časti rozsudku okresného súdu.

Bez ohľadu na skutočnosť, či obvinený v čase spáchania skutku disponoval informáciou, že poškodená je osobou staršou ako šesťdesiat rokov, teda osobou vyššieho veku v zmysle § 127 ods. 3 v spojení s § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. (poškodená V. D., nar. XX. P. XXXX, v čase spáchania skutku dňa 6. júna 2017 bola osobou vyššieho veku podľa § 127 ods. 3 Tr. zák.), sa pre aplikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák., t. j. že čin bol spáchaný na chránenej osobe, zároveň kumulatívne vyžaduje splnenie podmienky ustanovenej v § 139 ods. 2 Tr. zák., a to, že trestný čin musí byť bezpodmienečne spáchaný v súvislosti s vekom chránenej osoby (k uvedenému bližšie pozri rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 117/2014).

Pokiaľ ide o prejednávajúcu vec, obvinený sa v danom prípade dopustil krádeže retiazky, ktorú mala poškodená na sebe, pričom práve spôsob prisvojenia si cudzej veci vo vzájomnej súvislosti so skutočnosťou, že obvinený preukázateľne poznal poškodenú dlhé roky (žil v susedstve poškodenej) a disponoval vedomosťou o jej veku (v čase spáchania skutku bola poškodená vo veku sedemdesiatdeväť rokov), podľa názoru najvyššieho súdu jednoznačne odôvodňuje záver, že obvinený musel prirodzene očakávať zníženú mieru, resp. schopnosť adekvátneho a účinného odporu zo strany poškodenej.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre aplikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák., t. j. že obvinený si prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil a čin spáchal na veci, ktorú mala chránená osoba, konkrétne osoba vyššieho veku, na sebe [§ 212 ods. 2 písm. c) Tr. zák., § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák.], pričom na prezentovanom závere nemení nič ani obrana obvineného, ktorý tvrdí, že pôvodne vošiel do dvora poškodenej s úmyslom vypýtať si víno, pričom k strhnutiu retiazky z krku poškodenej došlo až v dôsledku jeho reakcie na odmietavý postoj poškodenej k poskytnutiu alkoholického nápoja obvinenému bez akejkoľvek súvislosti s vekom poškodenej.

Najvyšší súd zároveň uvádza, že hoci prvostupňový, ako ani krajský súd v odôvodneniach preskúmaných rozhodnutí bližšie nešpecifikovali svoje úvahy, na základe ktorých dospeli k záveru o splnení podmienok pre aplikáciu okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 212 ods. 4 písm. f) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák., uvedený nedostatok neodôvodňuje zrušenie rozhodnutia krajského súdu, v prípadnej kumulácii s rozhodnutím súdu prvého stupňa, keďže nie je v konečnom dôsledku spôsobilý viesť ku zmene napadnutého rozhodnutia (s prihliadnutím na najvyšším súdom preskúmanú a potvrdenú správnosť právnej kvalifikácie posudzovaného skutku).

Napokon vo vzťahu k námietke obvineného vzťahujúcej sa k nepresnej formulácii skutkovej vety rozsudku okresného súdu, v ktorej podľa názoru obvineného absentuje vyjadrenie účelu, za akým pôvodne vošiel do dvora poškodenej, najvyšší súd uvádza, že v dovolacom konaní nie je oprávnený nijakým spôsobom preskúmať ani meniť skutkové zistenia a závery premietnuté do skutkovej vety výrokovej časti rozsudku súdu a musí zo znenia skutkovej vety vychádzať.

Najvyšší súd však zároveň jedným dychom dodáva, že konaním obvineného, popísaným v skutkovej vete, boli naplnené všetky zákonom vyžadované znaky skutkovej podstaty zločinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Tr. zák., spáchaného v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zák.

S poukazom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že v predmetnej veci nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvineného nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.